

Po stopách kosa

Část 1. Práce s textem

Teoretický úvod

Kos černý (*Turdus merula*) je jedním z našich nejznámějších ptáků. Původně to byl pták lesní, ale v současnosti žije z větší části ve městech a to především díky jeho velké přizpůsobivosti prostředí, které vytvořil člověk. Městské populace jsou méně plaché a na zimu neodlétají do teplých krajín, na rozdíl od populací lesních, které jsou stěhovavé a žijí skrytě.

Potrava a hnízdění

Potravu si kos hledá především na zemi. Tvoří ji hlavně žížaly, hmyz a různé plody. Hnízdí prakticky na všech místech umožňujících úkryt, především na stromech a keřích. Vyhledává však hustější porosty, ve kterých je hnízdo lépe chráněno před predátory. Hnízda bývají nejčastěji ve výšce do 2-3 metrů, podle dostupné vegetace a jsou tvořena rostlinným materiálem, který je zpevněn blátem. Samice do nich snáší nejčastěji 4-6 světle modrých vajec s hnědými skvrnkami.

Zpěv

Samci kosa mají výrazný zpěv, kterým nejenže vábí samičky, ale zároveň si tak symbolicky značí své teritorium. Nejčastěji zpívají z vrcholu stromu nebo hřebenu střechy. Zpěv se skládá z flétnovité melodie, která se nese do značné vzdálenosti. Melodický zpěv kosa je jedním z mála zvuků, který je schopen přehlušit dopravní ruch v městských ulicích. Zajímavým městským jevem je zpěv v noci a za rozbřesku v blízkosti pouličního osvětlení. ([Hlasovou ukázkou z projektu Českého rozhlasu „Hlas pro tento den“](http://www.rozhlas.cz/hlas/pevci-ch/zprava/13310) si předem poslechněte na adrese www.rozhlas.cz/hlas/pevci-ch/zprava/13310).

Zbarvení

Dospělý samec je matně černý s pomerančově žlutým zobákem a výrazným žlutým kroužkem okolo očí. Samice je hnědá s bělavějším hrdlem a nezřetelně skvrnitou hrudí, zobák i nohy jsou černé. Samice ani mláďata nemají zřetelný oční kroužek.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ.1.07/1.1.00/26.0035

Samec ♂

Samice ♀

♂

♀

Hnízdo s vejci a mláďaty

Úkol č. 1.: Nejprve si pozorně přečti Teoretický úvod. Pokus se vlastními slovy vysvětlit, co znamenají tyto v textu použité pojmy:

Teritorium

Vegetace

Predátor

Úkol č. 2.: Zkus vyjmenovat nejružnější predátory, kteří by mohli ptáky (i jejich hnízda) ve městech ohrožovat.

Úkol č. 3.: Věděl/a bys, proč právě samci ptáků zpívají a jsou také výrazněji zbarvení než samice?

Část 2. Práce s mapou

Úkol č. 1.: Postupuj po vyznačené trase na mapě a pozorně se dívej kolem sebe. Nejprve důkladně prohledej park a jeho okolí a pomocí uvedených značek zaznamenávej do mapky pozice všech pozorovaných jedinců, i těch, které identifikuješ po hlase, případně i pozorovaných hnízd v porostu. Na základě výše uvedeného popisu (a obrázků) urči, zda se jedná o samce či samici. Pomocí uvedených barev (jimiž zakresli nebo vybarvi daný symbol) zaznamenávej, v jakém biotopu (prostředí) se pozorovaný jedinec nacházel. Všímej si i ostatních ptáků.

Používané značky pozorovaných jedinců:

Samec - ♂

Samice - ♀

Zpívající jedinec - 🎵

Hnízdo - ▼

Používané barvy pro jednotlivé biotopy:

Křoví - žlutá

Stromy - hnědá

Travnatá plocha - zelená

Zastavěná plocha – červená

Úkol č. 2.: Zhodnoť jednotlivé biotopy. V jakém biotopu jsi viděl/a nejvíce kosů a kde se tedy nejčastěji vyskytují?

Úkol č. 3.: Pozoroval/a jsi cestou nějaké další ptáky? Za pomoci určovacího atlasu se pokus určit, o jaký druh se jedná. V jakém prostředí se ptáci (obecně) nejčastěji pohybovali?